

מסורת הש"ס

(א) נדה י"ג. מ"ג. (ב) ע"ז ע: כטבות. (ג) [נדה י"ג]. (ד) כטבות קי: כטבות. (ה) נפי' מוספות מגילה כ"ה. (ו) נפי' חללה. (ז) נפי' כ"ה. (ח) [למנו פ"ג. ע"ז]. (ט) [למנו פ"ג. ע"ז]. (י) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יא) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יב) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יג) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יד) [למנו פ"ג. ע"ז]. (טו) [למנו פ"ג. ע"ז]. (טז) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יז) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יח) [למנו פ"ג. ע"ז]. (יט) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"א) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ב) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ג) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ד) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ה) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ו) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ז) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ח) [למנו פ"ג. ע"ז]. (כ"ט) [למנו פ"ג. ע"ז]. (ל) [למנו פ"ג. ע"ז].

רבינו הנגאל

א"ר יורא חיותה לר' אברהם שהיה ידיו כנגד פניו של מטה וכו'. פ"ר אברהם היה יורד בנר לטבול ואפילו נגע לא חיישין. (לה) [הוא] דתניא בנר. כלומר מתחמם ומצויא שכבת דרע ומצא משיחתו ורעו על הארץ, הני מילי היבא דלא מביעת אכל היבא דמביעת כגון ר' אברהם דהוה מביעת מלייתו הנה אין לו פנאי להתחמם כמו שאין פנאי לבלישת לנשק, היבא דלא מביעת לא חיישין ליה. והני מילי דשרי להנהיג ידיו כנגד פניו של מטה כשעולה מן הגהר אבל כשיורד בנהר לא, כרב דאמר כל המניח ידיו כנגד פניו של מטה כאילו כופר בבריתו של אברהם הבינו וכתבנו דבי רב אשי דכי נחתי זקפי כי סליק שור. אמר רב יהודה כל העולה מבבל לא"י עובר בשעה שואמר בבלה יובאו ויבאו (יהוין) עד יום פקדי אותם נאם ר' הלך ר' אבא ומצאו לר' יהודה במרחץ והיה אומר לשמשו בלה"ק, הביאו לי נתר, הביאו לי מטרק, פתחו פומיכו ואפיקו הבלא ואשתו מרא דבי באני, למדנו ממנו כי דברים של חול מותר לאומרו במרחץ בלה"ק, אמר אילו לא [באתי] אלא לשמור דבר זה דיי. מתני' מולדתי. תנא מים מבחורין וגחלים מבפנים והוא של חרס ואם גרף גחלים שרי, אנטיכי, א"ר נחמן בי דרורי ושל נחושת היא. והנאי כרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה בשבת מפני שנחושתה מחממתה. ירושלמי מולדתי שאינו גרף אסור מפני שהגחלים נוגעת בגופו, ר' חנניא בר הלל אמר מפני שחרור נכנסת לתוכו והגחלים בוערות, ר' יוסי בר אבין אמר מפני שעשוי פרקין פרקין ומתירא שמו נתאלץ דיבוקו ומוסיף מים. אנטיכי, בשם ר' יוחנן אמר. מפני שמתחממת מכתליה. מוסקא מיחם שפיניה לא יתן לתוכו צונן.

כירה פרק שלישי שבת

מא.

עין משפט
גזר מצוה

בש א מיי פ"כ מהל' אסורי ביאה הלכה כ' טו"ש"ע א"ח סימן ג סעיף י' וטו"ש"ע א"ח סימן כ' סעיף ד: ל ב מיי פ"ה מהלכות מלכות הלכה י': לא ג מיי פ"ד מהלכות דעות הלכה ב: לב ד מיי פ"ב מהל' שבת הלכה ו' ופ"כ"ג הלכה ו' סמן לאון סה טו"ש"ע א"ח סימן שית סעיף י':

תורה אור השלם

1 בקבלה יובא וקשה ידיו עד יום פקדי אותם נאם יי' ודחליהם ודחליהם אל הקדשם ידיו: ודמיון כו כב

מוסף רש"י

ברבליה. חל. על שם שמתפשט וחותם קרי לכו צלשם, כדמחממין וחספס (ברבליה מ"ד) וכל (ע"ו) שמתפשטין כל המטמנים (כחביות כ"ד) וצוין (נדה) משתמט מנייה. לא היה נראה אלא (ברכות כ"ד). דבעי למיסק לארעא דישאל. ודע יורה דעה כ"ד, להכי הוה משתמט מנייה (ברכות ק"ו). ודורו תחלת ר"ח וזהו. כל גופי מפרקי מועד מפרקת, שריחם נלגט בשכרו ופאכריו והוה טו ליעה מוהמט (קמ"ט צ"ב).

מוסף תוספות

א. לאחור באמה ולהשתין. ב. במשתין. מוס' מ"ה י"ד א"ח. ג. מוס' יצניעות. מוס' הל"ש. ד. אבל לצורך ד"א אסרי. מוס' מ"ה י"ד א"ח. ה. וסיבה שאחר הרחיצה היא מכנסת תורתל רחיצת המים לתוך גופו. מוס' הל"ש. ו. אלמא דסיבה אחר רחיצת היא. מוס' הל"ש. ז. לימא תהוי תיובתיה מהבא למ"ד לתחורר תנן אבל לשהות משחין אע"פ שאינה גרופה ואינה קטומה, דהא רש"י. ח. ונשתהו המים לתוך הבתירה. מוס' הל"ש. ט. בין מוזה מכלי ראשון, בין מוזה מכלי שני גזירה שמו ימוזה בכלי ראשון. מוס' הל"ש. י. והמים שבתוכו חמין ביותר. מוס' הל"ש. יא. הלכך אסרו למוזה היין לתוך המים אפי' כשנתן לתוך הכלי שני, לפי שאף בכל"ש המים חמין ביותר ואיכא למיזה אמו כל"ר. מוס' הל"ש. יב. דטעמא משום מבשל, דגרסי' התם ר' יוסף בר אבין אמר מפני שעשוי פרקין פרקין ומתירא שמו נתעקל דבוקו, ומוסיף מים, אלמא חיישין שמו יתן לתוכו מים ומבשלין, והיינו כעין פי' הר' פורת שפירש משום חשש ביטול. מוס' הל"ש.

פשיטא דלא נגע דתניא ר' אליעזר אומר ב'. ואע"ג דרבנן פליגי עליה ושרי דפרק כל היד (נדה י"ג) וס"ל לא שרי אלא^א משום ממזרות שלא יראה ככרות שפכה^ב ויזילו לעו על צניו סהן ממזרית^ד: רחין ולא סך. ולי"ג מעיקרא^ה דהא כבולי הש"ס רחילה קודם סוכה כדאמר בפ"ק דקידושין (דף כ"ג): רחלן סכו וקרא כמיז ורחלן וסכת (רות ג') מיהו קרא איכא לאוקמי בסיכה שהיתה מתקשטת עממה לריח טוב לכן לא היתה סכה בתחלה שעל ידי רחילה הייתה מעצבת הסיכה מעליה:

מול"אר הגרופ שותין ממנו בשבת. פי' בקונטרס לפי שאין מוסיף הגל אלא משמר ומקיים חוס שלהן ואנטיכי אפי' גרופה אין שותין הימנה לפי שמוספת הגל ואין נראה דלא שייך למויגור במוסיף הגל אלא בהטמנה גזירה שמה יעמין צרמן ועוד דדוחק לומר דמתני' איירי כשעשה האיסור ועוד^א דאנטיכי חוסר ככל ענין לשתות הימנו אפילו כשהסאה ואי להחזיר תנן משחין אפילו צלינו גרופ ועוד אי משום מוספת הגל אסרה ליה מתני' דשמה תקשה לרבה ורבי יוסף דשרי לעיל (דף כ"ג). שכתה קדרה ע"ג כירה וצשלה בשבת אע"ג דלא נכשלה כמאלל בן דרוסאי ואפי' במויז ונראה כפי' ה"ר פורת מוילאך הגרופ שותין הימנו בשבת שמויגין המים חמין ציין לפי שהמים חין כ"כ חמין צמולילאך שיתבשל היין מן המים שמויגין לתוכו אצל אנטיכי אע"פ שגרופה^א אין שותין הימנה^ב לפי שאנטיכי יש זה הגל יומר^ג ומתבשל היין מן המים שעתה מוזה^ד וכ"מ בירושלמי^ה: והלא

מותר לאומרו בלשון קדש פתחו פומיכו ואפיקו הבלא נמי כדשמואל דאמר שמואל הבלא מפיק הבלא אלא אשתו מיא דבי באני מאי מעליותא דתניא יאכל ולא שתה אכילתו דם וזהו תחילת חולי מעיים^א אבל ולא הלך ד' אמות אכילתו מרקבת וזהו תחילת ריח רע הנצרך^ב לנכביו ואכל דומה לתנור שהסיקוהו ע"ג אפרו וזהו תחילת ריח רע וזהו רחץ בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים רחץ בחמין ולא נשתחף בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן רחץ ולא סך דומה למים ע"ג חבית: **בתנ"י** מוליאך הגרופ שותין הימנו בשבת אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה: **גמ'** היכי דמי מוליאך הגרופ תנא מים מבפנים וגחלים מבחוץ אנטיכי רבה אמר בי כירי רב נחמן בר יצחק אמר בי דודי מאן דאמר בי דודי כ"ש בי כירי ומאן דאמר בי כירי אבל בי דודי לא תניא כוותיה דרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה וקטומה אין שותין הימנה מפני שנחושתה מחממתה: **בתנ"י** המיחם שפיניה לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשירן: **גמ'** מאי קאמר אמר רב אדא בר מתנא הכי קאמר י' המיחם שפיניה ממנו מים חמין לא יתן לתוכן מים מועטים כדי שיחמו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשירן והלא

דלית ליה גידודי. שאין שפתה גבוהה שיהיו המים עמוקים אלא שפתה כמו צלמלע דכיון שאין עמוקים שם כי מטי סמוך לשפתה נועץ רגליו בקרקע ומופר וממחה העפר לתוך המים ודמי למגבל. ולי נראה דלית ליה גידודי שרי דלא דמי לנהר אלא לכלי דלית ליה גידודי דמיא לנהר ואסור: **שפניה ידיו**. כשהיה רוחץ משום לניעות:

אי נגע. צלמלע: **כאילו מציא מנוח לעולם**. שמתחמם ונח ליד קרי וזה קלוקלו של דור המצול מוילאיש שכתה ורע לצטלה דכמיז כי השחית כל דשר וגו' (בראשית ו'): **כצולשם**. עשאוה להא דר' אצבו. צולשת חילות גייס הגל לעיר. על שם שמתפשין וצולשים את העיר קרי לה צולשת: **שעתה שולס**. כגון שהוא של אותה מלכות: **כאילו כופר**. נראה שהוא צוש דצבר: **כי נחית**. לנהר פניו כלפי הנהר ואין כאן משום לניעות אסור לכסותו: **כי סליק**. ופניו כלפי העס מותר משום לניעות: **ר' יורא וקיף**. דחיש לרצו שלא יראה ככופר: **משחמט**. היה ירא ליראות לו משום דהוה צעי רבי וירא למיסק לארעא דישאל ורבי יהודה לא סגיירא ליה וירא פן יגזור עליו מליך: **צולה יוצאו ושמה יהיו עד יום פקדי וגו'**. ור' יורא אמר לך האי קרא צכלי שרת כמיז כדאמרין בשני דייני גזירות (מכות ק"א): **הביאו לי נתר**. לחוף את ראשי וקאמר להו צלשון הקודש: **פפתחו פומיכו**. ויכנס הגל צית המרחץ לתוך הגוף ויזיל הגל על זיעה: **ואשסו**. מן מים חמין ואפי' לא הווחמו אלא לרחיצה: **מוסר לאומרו**. צנית המרחץ ואפי' צלשון קודש: **הגלא**. דמרחץ הכנס דרך הפה: **מפיק הגלא**. דזיעה: **ולא הלך ד' אמות קודם שיסן**. מרקבת. אינה מתעכלת לעשות צל: **ריח רע**. ריח הפה: **ריח וזהו**. כל גופו מוזהה בזיעה **תמיד**: **ולא הסיקוהו מצפנים**. שאינו מטיב לכלוס: **ולא הכניסוהו לצונן**. שהן מחזקין את הצלול: **למים ע"ג פנים**. על שוליו ודלדיו שאינם נכנסים לתוכו: **בתנ"י מוליאך הגרופ**. מן הגחלים מצע"י: **שותין**. מנימיו בשבת ואע"פ שהוחמו קלת מחמת הכלי לפי שאינו מוסיף הגל אלא משמר ומקיים חוס שלהם שלא יטנגו. צגמרא מפרש מוליאך מים מצפנים וגחלים מצחון כלי שיש בו צית קיבול קטן אלא דופני מצחון מחובר לו ונותן שם גחלים והמים צקיבולו הגדול ורצותו מפרשים מוליאך שני שולים ואנטיכי צי דודי מחילה צניתיים. ולי נראה להסך דלא כן ה"ל למיתני מים מלמעלה וגחלים מלמטה ועוד דנחשתה

דמני צאנטיכי לשון שולים הן והן אומרים לשון נחושת ואנטי נחשת מחרס: **אנטיכי**. מפרש צגמרא: **גמ'** צי יידי. חלל יש צכירה אכל חלליה שהגחלים צו ומים נחושים צללה השני ואע"ג דמני למוליאך מיהו כירה דופנה עז והאור מדיר צמוכה כל ימות החול ודופנה חס מאלד ומוסיף הגל צמים אע"פ שגרופה מן הגחלים: **צי דודי**. יורה גדולה עושין לה שמי שוליים ונותנין גחלים צין שיהיה והמים על העליונים: **ולא שכן**. דבי כירי אסור כדפרישית שמתוך שהאור מדיר צו ודופנו עז מרתית: **אצל צי דודי**. לא. שהרי הוא כמוליאך: **שנחושתה**. נחושת שלה אלא ציורה של נחשת קאי ונחשת משמר רחיתו. ואני אומר נחושתה לשון שולים כדכתיב (ויקרא טו) יען השפך נחשתך ולשון של המטמנה נחשתו של תנור בתמכת כלים (פ"ח מ"א) ואנטי אנטיכי ממוליאך דמתוך שהשולים מכוסים חוסם משתמר ואע"ג שגרפו גחליהם: **בתנ"י המיחם**. קומקומם של חמין: **שפיניה**. כולה מתנימין מפרש צגמרא: **גמ'** מאי קאמר. מאי פניהו ומאי לא יתן והדר אמר אצל נותן: והלא